

każdych 10 członków ze stu do 125 Fr. szw. w wypadku konieczności, związanej ze stale postępującą inflacją).

W sprawozdaniu ustępującego Prezydenta poświęcono dużo uwagi udziałowi pracowników naukowych poszczególnych regionów i krajów w pracach IUFRO. Rada przedyskutowała również projekt „Zaleceń Kongresowych”, opracowany przez Komitet Redakcyjny.

W czasie wyborów do władz poszczególnych działów i grup badawczych z Polski zostali wybrani:

- M. Giertych (Zakład Dendrologii PAN) — na przewodniczącego Grupy Przedmiotowej S 2.01.04 „Procesy wzrostu”,
- S. Białobok (Zakład Dendrologii PAN) — na przewodniczącego Grupy Przedmiotowej S 2.03.05. „Hodowla sosny zwyczajnej”,
- R. Dzieciołowski (IBL) — na przewodniczącego Grupy Przedmiotowej S. 2.08.00. „Szkody wyrządzane przez kręgowce”,
- W. Fibiger (IBL) — na wiceprzewodniczącego Grupy Przedmiotowej S 3.03.00 „Egronomika” oraz
- S. Kocięcki (IBL) — na wiceprzewodniczącego Grupy Przedmiotowej S 2.02.11. „Proweniencje świerka pospolitego”.

Na posiedzeniu końcowym, 26 czerwca Kongres jednogłośnie zatwierdził skład Rady Wykonawczej, projekt zmian statutu oraz „Zaleceń Kongresowych” — zgodnie z wnioskiem Rady Międzynarodowej, wprowadzając drobne poprawki i uzupełnienia. Ponadto Kongres nadał członkostwo honorowe prof. Ivarowi Samsetowi w uznaniu dla jego zasług w czasie pełnienia funkcji Prezydenta IUFRO oraz wyraził podziękowanie władzom norweskim oraz organizatorom Kongresu za sprawne przeprowadzenie obrad. W tym dniu minister Rolnictwa Norwegii podejmował uczestników Kongresu pożegnalną kolacją.

Po Kongresie, od 27.VI do 2.VII, gospodarze zorganizowali szereg wycieczek naukowych, poświęconych poszczególnym zagadnieniom omawianym na Kongresie.

Przewiduje się opublikowanie w „Sylwaniu” kilku artykułów poświęconych tematyce kongresowej.

Kazimierz Czereyski

Zalecenia XVI Światowego Kongresu IUFRO

Рекомендации XVI Всемирного Конгресса ИЮФРО

Recommendations of the XVI World IUFRO Congress

Zagospodarowanie systemem ciągłym lasów, jako zasobów odnawiających się, jest sprawą podstawową dla zapewnienia odpowiedniego poziomu i jakości życia przyszłych pokoleń. Biorąc pod uwagę, że tematem Kongresu jest „Leśnictwo w świecie ograniczonych zasobów” i że zachodzi możliwość powstawania konfliktów pomiędzy gwałtownie

wzrastającym na całym świecie zapotrzebowaniem na drewno, a potrzebami wynikającymi ze środowiskowych i socjalnych funkcji lasów — Światowy Kongres Międzynarodowej Unii Leśnych Organizacji Badawczych:

1. Stwierdzając, że liczba ludności świata wzrasta gwałtownie, powodując jednocześnie wzrost zapotrzebowania na wszelkie zasoby leśne, zwłaszcza w zakresie zaopatrzenia w papier, drewno opałowe oraz budowlane;

Stwierdzając, że wzrost liczby ludności stwarza większe zapotrzebowanie na tereny przeznaczone do produkcji żywności, co w konsekwencji prowadzi do stałego wycofywania gruntów z produkcji leśnej;

Stwierdzając, że wiele krajów rozwijających się i większość krajów rozwiniętych doświadcza konfliktu pomiędzy potrzebami związanymi z produkcją drewna a rekreacją, wartościami estetycznymi, zachowaniem i ochroną lasów;

Stwierdzając, że zasobność większości lasów świata jest znacznie niższa od ich potencjału siedliskowego — zaleca:

a) wykorzystanie wszelkich możliwości zwiększenia produkcji drewna przez bardziej prawidłowe (systematyczne) zagospodarowanie istniejących zasobów leśnych, przez rozszerzenie plantacji leśnych, przez zredukowanie marnotrawstwa drewna i bardziej wydajne wykorzystywanie dostępnej biomasy leśnej, przez ulepszoną, bardziej skuteczną i systematyczną gospodarkę istniejącymi zasobami leśnymi;

b) zorganizowanie programów badawczych i wykorzystywanie wyników tych badań, co może przyczynić się do znacznego polepszenia stanu zasobów leśnych i ich wykorzystania oraz do zaspokojenia wzrastającego zapotrzebowania na drewno i produkty pochodne;

c) zwrócenie w przyszłych badaniach specjalnej uwagi na potrzeby krajów rozwijających się; IUFRO powinno podjąć starania, aby włączyć do swego programu problematykę leśną krajów rozwijających się i zainteresować nią naukowców z tych krajów.

POLITYKA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2. Stwierdzając, że polityka i praktyka gospodarcza powinny opierać się na subiektywnej ocenie korzyści danego społeczeństwa, że gospodarka leśna powinna być powiązana z planowym wykorzystaniem gruntów, i że stąd wynika potrzeba obiektywnych kryteriów dla oceny ich stosunkowych wartości — zaleca:

a) podejmowanie badań zmierzających do oceny stanu obecnego i potencjalnych możliwości wkładu leśnictwa i przemysłu drzewnego na rzecz społeczeństwa, jako pomocy przy wyborze zasad polityki i praktyki w leśnictwie i w przemyśle drzewnym;

b) zwiększenie intensywności badań nad kryteriami i systemami klasyfikacji gruntów dla leśnictwa i innych użytków, obejmujących wszystkie aspekty: fizyczne, ekonomiczne i społeczne, ponieważ obiektywne kryteria są podstawą podejmowania wyważonych decyzji.

ZASOBY LEŚNE

3. Stwierdzając, że przy stałym wzroście zapotrzebowania na drewno i zmniejszaniu się powierzchni lasów na skutek przekazywania gruntów na produkcję żywności i na inne cele, zachodzić będzie w przyszłości

konieczność zwiększania produkcji drewna na zmniejszonej powierzchni lasów — zaleca:

a) skierowanie badań na opracowanie łatwiejszych i dokładniejszych metod szacowania i kontroli światowych zasobów leśnych, ich dostępności i potencjalnych możliwości zaspokojenia potrzeb ludzkości;

b) podjęcie badań w skali światowej nad terenami i ekosystemami leśnymi dla uzyskania informacji o możliwościach ich wykorzystania w zależności od warunków eksploatacyjnych i przy różnych metodach zagospodarowania.

4. Stwierdzając, że na skutek rozrzutnej eksploatacji lasy na niektórych obszarach zostały zamienione na bawartościowe zarośla, które mogą być zamienione na tereny rolnicze lub produktywne lasy — zaleca:

szybsze opracowanie metod hodowlano-leśnych, dotyczących wymiany, odnowienia lasu lub uproduktywnienia takich obszarów.

5. Stwierdzając, że zalesienie nieużytków, gruntów nieleśnych lub odłogów rolniczych może w poważnym stopniu przyczynić się do zwiększenia produkcji drewna, a zaawansowana technika zalesień, zwłaszcza w regionach umiarkowanych, została już opracowana — zaleca:

podjęcie dalszych badań w krajach tropikalnych, w celu opracowania metod zalesiania, właściwych pod względem hodowlanym i technicznym.

SELEKCJA DRZEW I OCHRONA LASU

6. Stwierdzając, że selekcja drzew jest ważnym środkiem zwiększenia przyrostu i zdrowotności lasów, i że wiele zostało dokonane dzięki badaniom proveniencyjnym, selekcji i hybrydyzacji, zwłaszcza w regionach umiarkowanych; że w regionach tropikalnych i subtropikalnych badania są skoncentrowane na eukaliptusach, sosnach, teaku i kilku innych gatunkach liściastych — zaleca:

uintensywnienie międzynarodowej współpracy w zakresie selekcji drzew pod względem wysokiej wydajności oraz odporności na choroby.

7. Stwierdzając, że stosowanie materiału sadzeniowego o znanym pochodzeniu wymaga gwarancji co do identyczności każdej partii nasion lub sadzonek, a to z kolei wymaga systemu kontroli i certyfikatów oraz, że będą nieodzowne schematy kontroli, podobne do stosowanych przez OECD w obrocie leśnych materiałów odnowieniowych, w celu uzyskania możliwie najlepszego materiału sadzeniowego dla przyszłych lasów — zaleca:

wezwanie wszystkich krajów świata do poparcia takich rozwiązań w obrocie reprodukcyjnym materiałem leśnym.

8. Stwierdzając, że lasy mogą być przedmiotem różnych form długo- i krótkoterminowych działań deterioracyjnych, powodowanych przez człowieka lub przyczyny naturalne — zaleca:

zwrócenie we wszystkich krajach odpowiedniej uwagi na badania z zakresu ochrony lasu, tak aby można było zapewnić ciągłość produkcji leśnej, a zwłaszcza zaspokojenie potrzeb krajów tropikalnych w tym zakresie.

9. Stwierdzając, że stale istnieje duże niebezpieczeństwo zawleczenia szkodliwych owadów i chorób z jednego kontynentu na drugi oraz, że w związku z tym konieczna jest stała troska w tym zakresie, tak ze strony rządów, jak i uczonych — zaleca:

podjęcie kroków, pobudzających badania nad procedurą kwarantanny i zapewniających pomoc przy opracowywaniu i normalizowaniu przepisów importowych.

PLANOWANIE i OPERACJE LEŚNE

10. Stwierdzając, że nowe metody pracy zwiększające wydajność mogą zmniejszać, a przynajmniej utrzymywać koszty na pewnym poziomie i, że w większości wypadków może to być osiągnięte przez ich stosowanie na wielką skalę — zaleca:

rozszerzenie badań odnoszących się do operacji wykonywanych na małą skalę, np. w warunkach gdzie rozmiar jednostki terenowej, warunki terenowe lub hodowlane ograniczają rozmiar prac.

11. Stwierdzając, że rozwój metod pracy oraz maszyn zmniejszył wysiłek prac ręcznych, ale że jednocześnie robotnik leśny stanął wobec nowych stresów, takich jak wibracje, hałas i zanieczyszczenia chemiczne — zaleca:

a) opracowanie ulepszonych metod pracy i maszyn lepiej przystosowanych do osobowości człowieka, tak aby zredukować wypadki i zmniejszyć zanieczyszczenie środowiska;

b) ustalenie stopnia niebezpieczeństwa, zagrażającego zdrowiu robotnika i społeczeństwa, wskutek stosowania związków chemicznych w leśnictwie, opracowanie metod bezpiecznej pracy oraz ich rozpowszechnienie wśród zainteresowanych.

12. Stwierdzając, że zgodnie z szacunkami, 25% terenów leśnych leży w regionach górskich, na stromych i trudnych terenach — zaleca: rozszerzenie badań zmierzających do podniesienia wydajności pracy w takich warunkach.

13. Stwierdzając, że niektóre maszyny leśne mogą uszkadzać drzewa stojące lub siedlisko, zwłaszcza w czasie operacji pozyskiwania drewna — zaleca:

podjęcie badań mających na celu zaprojektowanie maszyn i metod pracy minimalizujących szkody w siedlisku, zabezpieczających glebę, krajobraz, wartości rekreacyjne oraz ochronę przyrody.

14. Stwierdzając, że system określania wartości drewna na pniu przy sprzedażach jest szeroko rozpowszechniony i gospodarka leśna może cierpieć na skutek konfliktu interesów pomiędzy właścicielem lasu a nabywcą drewna — zaleca:

zbadanie systemów administracyjnych w celu zapewnienia lepszego uzgodnienia potrzeb gospodarstwa leśnego i potrzeb przemysłowego pozyskiwania drewna.

PRODUKTY LEŚNE

15. Stwierdzając, że właściwości i przydatność drewna mogą być w wysokim stopniu uzależnione od decyzji gospodarczych oraz metod przerobu drewna — zaleca:

podjęcie badań dla określenia wymaganych właściwości drewna na różne cele finalne.

16. Stwierdzając, że w lasach tropikalnych wiele drewna przy pozyskaniu pozostaje nie wykorzystanego na skutek dużej liczby i różni-

cowania gatunków oraz nieznanych lub niekorzystnych własności wielu gatunków drzew — zaleca:

rozwiniecie badań nad własnościami oraz lepszym wykorzystaniem wszystkich gatunków tropikalnych, występujących pojedynczo lub w mieszanii; powinien być również położony nacisk na opracowanie metod i środków przetwarzania drewna na produkty o małych wymaganiach technologicznych, małych nakładach inwestycyjnych, a wymagających większych nakładów pracy ręcznej.

17. Stwierdzając, że w czasie pozyskiwania, przerobu i użytkowania drewna, wielka ilość biomasy ulega zniszczeniu lub jest wykorzystywana niewłaściwie — zaleca:

zwiększenie badań mających na celu bardziej racjonalne i ekonomiczne użytkowanie surowca drzewnego w celu pełnego jego wykorzystania.

18. Stwierdzając, że wraz ze wzrostem kosztów energii oraz zmniejszającą się dostępnością surowców nie odnawiających się użycie drewna zyskuje na znaczeniu — zaleca:

przewodzenie badań technologicznych i ekonomicznych, dotyczących właściwego wykorzystania drewna i kory dla różnych celów, takich jak wyrób materiałów budowlanych, papieru oraz jako źródło związków chemicznych i opału.

19. Stwierdzając, że procesy produkcyjne i warunki pracy w niektórych zakładach drzewnych mogą powodować zanieczyszczenie środowiska i zagrożenie zdrowia — zaleca:

uwzględnianie w programach prac badawczych kryteriów ochrony środowiska, bezpieczeństwa pracy i ergonomicznych na równi z technicznymi i ekonomicznymi.

WYMIANA INFORMACJI

20. Stwierdzając, że w miarę stałego wzrostu objętości i złożoności publikowanych informacji, dostęp do nich pracowników naukowych staje się coraz trudniejszy — zaleca:

dokonanie, jako konieczności życiowej, postępu w założeniu jednolitego i łatwo dostępnego międzynarodowego systemu przechowywania i udostępniania informacji o badaniach.

ORGANIZACJA BADAŃ

21. Stwierdzając, że instytucjonalne i organizacyjne ramy, w których prowadzi się badania leśne mają poważny wpływ na trafność i efektywność podejmowanych programów badawczych — zaleca:

a) rozszerzenie studiów, zwłaszcza odnoszących się do procesu formułowania programu oraz wykorzystania wyników badań;

b) bardziej ściśle związanie leśnych organizacji badawczych z organizacjami odpowiedzialnymi za gospodarkę leśną i przestrzenną oraz rozwijanie programów badawczych ze specjalnym uwzględnieniem pomocy kierownikom gospodarki leśnej w pracach nad zwiększeniem wkładu leśnictwa dla dobra ludzkości.

22. Stwierdzając, że organizacja tego wielkiego i skomplikowanego Kongresu wymagała współpracy wielu osób w Norwegii, jako kraju — gospodarza —

zebrany w dniu 26 czerwca 1976 r. Kongres przyjmuje tę pomoc z głęboką wdzięcznością i prosi Prezydenta IUFRO o przekazanie gorących podziękowań Jego Królewskiej Wysokości Następcy Tronu, Premierowi Norwegii, Rządowi Norweskiemu, Norweskiemu Ministerstwu Rolnictwa, Służbie Leśnej, Norweskiemu Uniwersytetowi Rolniczemu, Norweskiemu Instytutowi Badawczemu Leśnictwa, Uniwersytetowi w Oslo i wielu innym osobom i instytucjom, które przyczyniły się do powodzenia Kongresu.

Tłumaczył Kazimierz Czereyski

Z LITERATURY

Puchalski Włodzimierz: PUSZCZA. Warszawa: SiT 1976, 311 s. zł 50.

Album wybitnego fotografika i miłośnika przyrody przedstawiający w kilkuset artystycznych zdjęciach uroki puszczy. W sposób niezwykle plastyczny i sugestywny ukazuje leśne dramaty, walkę o przetrwanie mieszkańców lasu, drzewa ginące na skutek ataków pasożytniczych grzybów i owadów. Groźne skutki huraganów i działalność człowieka korzystające z dóbr przyrody. Mimo pesymizmu przewijającego się w wielu zdjęciach puszcza trwa i żyć będzie. Część fotograficzną poprzedza tekst pióra prof. dr. Stefana Myczkowskiego.

Prusinkiewicz Zbigniew, Biały Kazimierz: GLEBY REZERWATÓW LEŚNYCH WOJ. BYDGOSKIEGO. Warszawa: PWN Towarzystwo Naukowe Toruń 1976, 176 s. zł 36.

Praca zawiera wyniki badań nad glebami rezerwatów leśnych woj. bydgoskiego. Celem badań było uzyskanie danych do opracowania zasad racjonalnej gospodarki w rezerwach leśnych. Efekty badań wykazują ścisłą współzależność między szatą roślinną a właściwościami i rozwojem gleb oraz dostarczają podstaw do typologii i określenia produktywności siedliska. Uświadamiają także skutki niewłaściwej gospodarki w lasach nie objętych ochroną. Uzyskane wyniki posłużą do opracowania wskazań i rodzaju zabiegów umożliwiających rekultywację zdegradowanych środowisk.